

CAPITALUL CAMIL PETRESCU ÎN COLECȚIILE BIBLIOTECII BĂLȚENE

Adela CUCU,
șef serviciu

Sala de lectură Științe Filologice a organizat expoziția *Ctitor al romanului modern*, consacrată scriitorului Camil Petrescu, personalitate marcantă a culturii românești.

Expoziția a cuprins lucrări din opera prozatorului, poetului, dramaturgului, eseistului, filozofului **Camil Petrescu**, precum și lucrări semnate de biografii și interpreții operei sale. Creșterea scriitorului a cunoscut, după cum se știe, mai multe ediții, dar cea mai importantă rămâne a fi, în opinia noastră, seria **Opere**, 6 volume, îngrijite de Al. Roseti și Liviu Călin (apărute la Editura Minerva), serie întreruptă și ea odată cu dispariția celor doi.

Deși a publicat integral doar două romane, mai întâi *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război*, apariție calificată de Perpessicius drept un adevărat "eveniment literar", apoi, *Patul lui Procust*, roman care îi aduce o aproape unanimă

recunoaștere a talentului. Un al treilea roman, vasta frescă *Un om între oameni*, rămas neterminat, își păstrează și azi valoarea și autenticitatea.

Camil Petrescu a scris și piese de teatru, de la vârsta de 22 până la 62 de ani. El a iubit teatrul, a respectat înaltașii, a încurajat valorile și s-a considerat el însuși un "osîrdnic" al acestei arte. Aceste adevăruri sunt ilustrate în volumul: *Petrescu, Camil. Comentarii și delimitări în teatru* / Ediție, studiu introductiv, note de Florica Iachim, București, Editura Eminescu, 1983. În prefața acestui volum, Florica Iachim scrie: „Odată cu opera sa literară, dramatică, publicistică, nouă ne rămâne însă năzuința intelectualului Camil Petrescu, spre o formulă teoretică a creației putere magică ar da certitudine transiterii acelui prețios secret al creației de artă”.

În dramaturgie, Camil Petrescu este primul la noi care a experimentat teatrul de situații în piesele sale axate, aproape în exclusivitate, pe drama absolutului. Personajele "au văzut idei", ele nu luptă

cu destinul, ci cu conceptele absolute ale justiției sociale în *Jocul ielelor*, cu cele ale istoriei în *Danton* sau ale dragostei în *Act venețian* sau în *Suflete tari*. Fiecare piesă argumentează, transmite spiritul de polemică al autorului. *Suflete tari* este o replică la *Roșu și negru* de Stendhal, *Jocul ielelor* s-a născut pentru a-l contrazice pe Leibniz, iar *Danton* reprezintă o altă optică asupra acestei personalități istorice.

Biblioteca deține integral opera dramatică, prezentăm doar următoarele volume:

- Petrescu, Camil. *Teatru: în 3 volume*, București, Ed. de Stat pentru lit. și artă, 1946.
- Petrescu, Camil. *Teatru / Prefață de George Gana*, București, Ed. Minerva, 1971.
- Petrescu, Camil. *Teatru : Jocul ielelor ; Suflete tari ; Danton / Ediție îngrijită, postf., tabel cronologic: Florica Ichim*. București, Ed. 100+1 Gramar, 2004.
- Petrescu, Camil. *Bălcescu / Prefață și note de Zoe Dumitrescu - Bușulenga*, București, Ed. Tineretului, 1961.

La 27 mai 1939 lui Camil Petrescu i se acordă „Premiul Național pentru literatură dramatică românească”, ca o „încununare a întregii opere dramatice”.

Ca poet modern, Camil Petrescu a început să fie receptat mult mai târziu. La fel și opera sa filozofică a fost editată cu o întârziere de jumătate de secol.

Din decembrie 1939 și până în februarie 1942, scriitorul redactează lucrarea filozofică *Doctrina substanței*. Acest tratat a fost completat de-a lungul anilor. O ediție completă a apărut la Editura Științifică și Enciclopedică

în 1988: Petrescu, Camil, *Doctrina substanței*, vol. I - II / Ediție îngrijită, note și indice de nume de Florica Ichim și Vasile Dem. Zamfirescu, studiu introductiv de Vasile Dem. Zamfirescu, București, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1988.

O altă piesă importantă este *Camil, Petrescu, Teze și antiteze eseuri și articole*. București, Ed. 100+1 Gramar, 2002, lucrarea reproduce ediția princeps, apărută în 1936 la Editura „Cultura națională”, ediție pentru care autorul a operat selecția personal. *Teze și antiteze* cuprinde texte publicate în *Revista Vremii*, *Adevărul*, *Viața literară*, *Omul liber*, *RFR*, *Universul literar*, *Gazeta* ș.a.,

Un alt volum este: Petrescu C. *Note zilnice / Prefață, text stabilit, note, cronologie și indice de nume* Florica Ichim, București, Ed. Gramar, 2003.

Camil Petrescu poate fi considerat și un autor de maxime și cugetări. Ilustrativă, în acest sens, este culegerea: C. Petrescu. *Maxime și reflecții / Ediție îngrijită și prefațată de Aurel Petrescu*. București, Ed. Albatros, 1975. Volumul este structurat în patru secțiuni: *Valențe estetice*, *Existență și cunoaștere*, *Valențe etice*, *Mozaic*. În cazul fiecărei reflecții, maxime sau cugetări este indicată sursa utilizată, volumul, ziarul sau revistele, însoțite de indicațiile de rigoare.

Importante pentru cititorii care vor să-și formeze o viziune de ansamblu asupra creației lui Camil Petrescu, sunt lucrările:

✓ Petrescu, Lăcrimioara. Po-

etica personajului în romanul lui Camil Petrescu. Iași, Junimea, 2000, lucrare ce conține date generale despre personajele principale și cele secundare din opera sa..

- ✓ 2 cărți de Irina Petraș - critic literar, eseistă, traducătoare și editor de roman: *Proza lui Camil Petrescu*, Cluj, Ed. Dacia, 1981 și *Camil Petrescu: schițe pentru un portret*, Ed. Demiurg, 1994 sunt alte două cărți semnate de Irina Petraș, critic literar, eseistă, traducătoare. În aceste volume găsim teme și motive fundamentale ale prozei sale, schițe pentru un portret al autorului.

- ✓ Reține atenția și ediția: Călin, Liviu. *Camil Petrescu în oglinzi paralele*, București, Ed. Eminescu, 1976, precum și *Camil Petrescu / Ediție îngrijită de Liviu Călin*. București, Ed. Eminescu, 1972. Culegerile reproduc articole, cronici și fragmente de eseuri, toate foarte utile pentru înțelegerea operei lui C. Petrescu.

- ✓ În lucrarea: Elvin, B., *Camil Petrescu : Studiu critic*. București, Editura pentru Literatură, 1962, cititorii vor găsi puncte de reper despre scriitor și opera sa.

- ✓ Un capitol aparte al relațiilor noastre este consacrat revistelor la care a colaborat frecvent Camil Petrescu. El a scris mai multe articole, de o rară vehemență polemică, care apar în mai toate revistele vremii, precum și în cele pe care le-a întemeiat și le-a condus: *Rampa*, *Cronica*, *Cuvîntul liber*, *Universul literar*, *Contemporanul*, *Limba*

română, *Viața românească*, *Revista Fundațiilor Regale*, *Teatrul* ș.a.

Primul său articol apare în 1913, în *Rampa* 1913, iar din 1915 începe să colaboreze la *Cronica*. În 1922 publică la *Contemporanul*, iar în 1923 - la revista *Cuvîntul*. Colaborarea cu România literară începe din februarie 1932 (director: Liviu Rebreanu), în paginile căreia va publica articole, dar, mai ales, aproape integral, textul viitorului volum polemic *Eugen Lovinescu sub zodia seninătății imperturbabile, scris în lunile anterioare*. E o ediție îngrijită și cu un cuvînt înainte de Florica Ichim, apărută la editura 100+1 Gramar, București în 2004. Începînd cu 1933, publică în *Viața românească* (anul XXV, nr. 3). Din ianuarie 1934, este angajat la *Revista Fundațiilor Regale*. În ianuarie 1943 (anul X, nr. 1), în această revistă apare nuvela *Moartea pescărușului*. Din 1946, susține în revista *Lumea* (director: George Călinescu) o rubrică intitulată *Cascada prejudecăților*. Începînd cu 1947, va colabora la *Fapta* (director: Mircea Damian).

După cum putem observa, Camil Petrescu a lăsat urme adînci în toate genurile de expresie literară în care s-a manifestat. Acest articol se vrea a fi, metaforic vorbind, o călăuză în universul operei sale atît de bogate.

În istoria actuală, menționează Irina Petraș, se folosește, ca metodă de cunoaștere, întrebarea *și dacă...?* Profesori, experți militari și istorici își pun problema ce s-ar fi întîmplat dacă un eveniment istoric ar fi avut cu totul alt deznodămînt decât cel bine cunoscut. În cazul lui Camil Petrescu ea e aproape obligatorie: ce s-ar fi întîmplat dacă într-adevăr, în loc să fie rănit, sublo-

cotenentul ar fi fost ucis? Răspunsul e simplu: ar fi fost declarat erou, ar fi fost poate decorat post-mortem, ar fi rămas, pentru un timp, în memoria a doi - trei prieteni, iar pentru cercetătorul de azi, cele câteva articole publicate în *Rampa* și *Facla* (unele sub pseudonim) ar fi fost simplă "umplutură". Primele încercări,

manuscrise la *Jocul ielelor* s-ar fi pierdut. Romanul românesc modern ar fi arătat altfel, fără cel mai ingenios arhitect al lui. Iar Primul Război Mondial n-ar fi avut una dintre cele mai importante cărți *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război*.

Referințe bibliografice:

1. Camil Petrescu . Ed. îngrijită de Liviu Călin. București : Ed. Eminescu, 1972, p. 177.
2. Elvin, B, Camil Petrescu: Studiu critic, Bucuresti : Ed. pentru lit., 1962, p. 263.
3. Pârvulescu, Ioana. La război, ca la război [on-line]. Disponibil pe Internet: < // <http://www.romlit.ro>.>
4. Petrescu, C. Maxime și reflecții. București : Ed. Albatros, 1975, p. 140.

